

TÜRKÇEDE ET- KATKISIZ EYLEMİNİN SÖZLÜKSEL İŞLEVLERİ*

Soner AKŞEHİRLİ**

ÖZET

Tek başlarına anlam içerikleri ve sözdizimsel üye yapıları olmadığı için katkısız olarak adlandırılan eylemler aynı zamanda birer biçimbilimsel türetme unsuru olarak kullanılmaktadır. Katkısız eylemler sözlüksel ya da söz dizimsel olarak birlikte kullanıldığı adlarla birlikte katkısız eylem yapılarını (KEY) oluştururlar. Bu eylemler birlikte kullanıldıkları adın hem sözcük türünü hem de anlamını değiştirerek yeni bir sözlükbirim oluşturmakta ve böylelikle sözlüksel bir işlev yerine getirmektedirler. Bu çalışmada Türkçedeki *et-* eylemi bir katkısız eylem olarak değerlendirilmiş ve ODTÜ Ulusal Türkçe Derlem kullanılarak Türkçede bu eylemle kurulmuş katkısız eylem yapıları belirlenmiştir. Birer sözlükbirim olarak bu yapıların oluşumunda *et-* eyleminin hangi sözlüksel işlevleri yerine getirdiğini belirlemeyi amaçlayan çalışmada, söz konusu eylemin başlıca dört temel işlevle kullanıldığı belirlenmiştir. Birinci ve sıklığı en yüksek işlevinde bu eylem, yüklemcil adın eyleme dönüşmesini sağlamaktadır. Eylemin ikinci işlevi bir durum adı olan yüklemcil adın göndegesindeki bir durum değişimini adlandırmaktır. Yüklemcil adın bir duygu ya da soyut bir yaşantı olduğu örneklerde *et-* eylemi bu duygu ya da yaşantının bir özne tarafından deneyimlenmesi anlamında katkısız eylem yapıları üretmektedir. Söz konusu eylem, söz edimleri için kullanılan yüklemcil adlarla birlikte bu sözün edimleştirilmesini anlatır. Bu katkısız eylemin özellikle birinci işlevi, onun biçimbilimsel ve sözlüksel özelliklerinin dışında sözdizimsel özelliklerinin de betimlenmesini gerektirmiş, çeşitli örneklerle bu boyuta da yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçede *et-* eylemi, katkısız eylem, sözlüksel işlev

LEXICAL FUNCTIONS OF THE LIGHT VERB ET- IN TURKISH

ABSTRACT

So called “light verbs”, because of they don’t have a semantic content and syntactic argument structure, at the same time are used as a derivative morphological unit. Light verbs constitute the light verb constructions (LVC) together with nouns used in syntactic or lexical

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

**Yrd. Doç. Dr. Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: soner.aksehirli@ege.edu.tr

collocation. They change the lexical category and meaning of noun which they co-occur and so these verbs fulfill a lexical function. In this study, the verb *-et* in Turkish considered as a light verb, and light verb constructions formed by *et-* were determined using METU National Turkish Corpus. It was aimed that specification of lexical functions of *-et* in these constructions as a lexical units, and was presented that it has four main functions. This light verb, in its first function that have highest frequency, transform the noun-preverb to verb. The second function of the light verb is to name the state change in referent of noun-pre-verb. In the examples which noun-pre-verb is an emotion or abstract experience, light verb *-et* constitute light verb constructions refer to erfarıng of that emotion or experience by a subject. When verb *-et* is together with noun-pre-verb which denote speech acts, it refers to actualization of that speech act. Especially first function of the light verb *-et* needs to describe of its syntactical properties besides morphological and lexical aspects. For this, the various examples are given.

Key Words: The verb *et-* in Turkish, light verb, lexical function

Giriş

Katkısız eylem alan yazında genellikle anlambilimsel olarak tek başına yüklem olamayan, sözlüksel olarak tanımlanabilir bir anlamı olmayan eylemler olarak tanımlansa da (Karimi Doostan, 2005; Brugman, 2001) kimi çalışmalarda bu eylemlerin, içinde yer aldıkları yapılara farklı düzeylerde anlamsal katkı sağladıklarından söz edilmektedir (Brugman, 2001; Uçar, 2010, Öztürk, 2009, Stevenson vd., 2004). Bu eylemlerle kurulan katkısız eylem yapıları (KEY) dağılımı çok geniş, bir başka deyişle çok anlamlı, üye seçim örüntüsü son derece değişken olan bir eylemin "baş" olduğu yapılardır (Brugman, 2001). İçinde katkısız eylem taşıyan tümcelerde, bu eylemin tümceye anlamsal katkısının ne olduğu sorusu, yanıtlanması son derece zor bir sorudur. Bir katkısız eylemin anlamı, onun tamamlayıcısı olan ada bağlıdır. Eylemin kendisi anlama çok az katkı sağlar. (Hanks vd., 2006).

Katkısız eylemler genellikle bir ad unsuru ile birlikte kullanılır ve bu adın türünü değiştirerek bir eylem oluştururlar. Sözlüklerde yer alsalar da tıpkı sözcük türetiminde kullanılan bağımlı biçimbirimler gibi işlev gördükleri için, dilbilgiselleşme sürecindedirler (Karimi Doostan, 2005). Katkısız eylemlerin birlikte kullanıldığı ad unsurları "adlaşmış eylem" ya da "yüklemcil ad" olarak adlandırılır. Bunun nedeni bir eylem öbeği olan (KEY)'lerde bu öbeğin üye yapısının söz konusu ad unsuruna bağlı olmasıdır (Brugman, 2001). Bir başka deyişle katkısız eylemler, içinde yer aldıkları eylem öbeğinin gerektirdiği ad öbeklerinin (belirtili nesne, belirtisiz nesne ve diğer tümleçler) belirlenmesinde hiçbir etkiye sahip değildir.

Stevenson vd.(2004)'ne göre katkısız olarak kullanılan bir eylem, bu eylemin çok genel anlamsal özelliklerinin bir örneğidir. Katkısız eylemlerin sözlükbirim olarak değerlendirildiği bu görüşe göre, bu eylemlerin her kullanımı söz konusu çok anlamlılık içinden yapılmış bir seçimdir. Kullanımda eylemin anlamlarından hangisinin geçerli olduğu, yapı içindeki yüklemcil adla belirlenir. Bu nedenle Hanks vd.(2006)'ne göre bir eylemin katkısız olup olmadığına karar vermek için eş dizimsel ölçütler kullanılmalıdır.

Katkısız eylemlerle katkılı eylemler arasında dil edinimi bakımından da dikkat çekici bir fark bulunmaktadır. Araştırmalarda, çocuklar için eylem türü sözcüklerin ediniminin zor olduğu ortaya konmuştur. Bunun nedeni eylemlerin anlamlarının soyut ve ilişkişel olması ve çocukların,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

eylem türü sözcüklerin gönderimde bulunduğu ilişkiyel olayların somut ve yüzeysel benzerliklerini reddetmesini gerektirmesidir. Ancak eylem türü sözcükler soyutluk bakımından bir derecelenme içindedir ve eylemlerin katkılı ve katkısız olarak ayrılması bu derecelenmeye dayanır. Buna göre soyutluk derecesi yüksek olan bir eylem, daha az soyut olan bir eyleme göre daha katkısız bir eylemdir. Bu açıdan bakıldığında "katkısız eylem" teriminin, dildeki en soyut eylemler için kullanıldığını düşünmek gerekir. Bununla birlikte, bu tür eylemlerin dillerde genel amaçlı olarak kullanılan eylemler olduğu, bu nedenle diğer eylemlerden daha önce öğrenildiğini vurgulayan çalışmalar da bulunmaktadır (Mauene: 2011)

Türkçede, yardımcı eylem olarak da adlandırılan ve birleşik eylem oluşturduğu belirtilen *et-*, *eyle-*, *ol-*, *kıl-* ve *yap-* eylemleri birer katkısız eylemdir. Bu eylemler arasında, anlamsal farkların yanı sıra katkısızlık derecesi bakımından da farklar bulunmaktadır. Ancak *et-* eyleminin Türkçenin en temel katkısız eylemi olduğu söylenebilir. Bu çalışmada *et-* katkısız eyleminin Türkçede birlikte kullanıldığı yüklemcil adlarla olan ilişkisi, yeni sözlükbirim oluşturma işlevi çerçevesinde ele alınmıştır. Birinci bölümde bu eylemin anlamsal, biçimbilimsel ve sözdizimsel özellikleri bakımından bir katkısız eylem olduğu gösterilmiş, ikinci bölümde ise derlem temelli olarak oluşturulan bir veri tabanında bu eylemle kurulmuş (KEY)'ler incelenmiştir. Bu eylemle oluşan (KEY)'ler birer sözlükbirim olarak değerlendirilmiş ve bu sözlükbirimin oluşumunda *et-* eyleminin başlıca hangi biçimbilimsel ve anlamsal işlevleri yerine getirdiği derlem tabanlı bulgular ışığında ortaya konmuştur. Çalışmada, *et-* eyleminin Türkçede bir katkısız eylem olduğu, ancak oluşturduğu yapılarıdaki katkı derecesinin farklı olduğu ve bir sözlükbirim türetme unsuru olarak başlıca dört anlamsal işlev yerine getirdiği vurgulanmıştır. Ayrıca eylemin sözdizimsel davranış özellikleri de bu çerçevede değerlendirilmiştir.

Türkçede *et-* Eylemi

Bu yazıda söz konusu edilecek olan *et-* eylemi için Güncel Türkçe Sözlük (GTS) aşağıdaki anlamları vermiştir:

1. Bir işi yapmak
2. "İyi, kötü" zarflarıyla birlikte davranmak
3. Bulmak, erişmek
4. Birini bir şeyden yoksun bırakmak
5. Eşit değer kazanmak
6. Herhangi bir değerde olmak
7. Kötülükte bulunmak
8. Küçük veya büyük abdestini yapmak
9. Demek, söylemek

Et- eylemi ile kurulan (KEY)'lere bakıldığında yukarıda verilen anlamlardan sadece birincisinin bu yapıları katkısız eylem olarak kullanılabilmesi görülmektedir. Çünkü birinci anlam, herhangi bir "iş" belirtmeden, tüm adların bir iş, bir eylem haline getirilmesi için kullanılabilen, buna karşın eylemin diğer tanımlarının sözlüksel ve özel bir içerik taşıdığı görülmektedir. Ne var ki GTS'de birinci anlam için verilen örnek tümce bu anlamdaki *et-*'in katkısız eylem olarak kullanılmadığı bir örnektir:

"Şemsi, sıra düştükçe emlak komisyonculuğu ediyordu" (H.Taner)

Bu tümcedeki *et-* eyleminin *yap-* eylemi ile nöbetleşme halinde olduğu görülmektedir. Bu durum, GTS'nin söz konusu eyleme sözlüksel bir içerik kazandırma çabasıyla açıklanabileceği gibi

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

(Uçar, 2010)'da da belirtildiği üzere katkısız olma durumunun bir derecelenme konusu olduğunu, bazı kullanımların diğerlerinden daha katkılı olabileceğini de göstermektedir. Herhangi bir sözlükbirim, sözlükte verilen anlamlarından biriyle kullanılıyorsa, onun, içinde yer aldığı tümceye anlam açısından bir şey katmadığı söylenemez. Diğer eylemlerle kurulan ad+eylem yapısındaki *haber ver-*, *şart koş-*, *yas tut-* gibi bileşik eylemlere bakıldığında ise iki farklı anlambilimsel görünümünden söz edilebilir. Birincisi, *haber ver-* örneğinde olduğu gibi, bu tip eylem öbeklerindeki eylem çok anlamlı bir sözcüktür ve söz konusu bileşik eylem yapısı içinde bu anlamlarından biriyle kullanılmaktadır. İkincisi, *yas tut-* örneğinde görüldüğü gibi eylem eğretilmeli olarak kullanılmakta ve bir deyimleşme süreci yaşanmakta ya da deyimleşmiş bir sözlükbirim ortaya çıkmaktadır (Subaşı Uzun, 2001).

Yukarıda da belirtildiği gibi anlamsal içerikten yoksun olmaları nedeniyle katkısız eylemlerin sabit bir üye yapıları da yoktur. Bu eylemlerle kurulan KEY'lerin üye yapısı ve anlamsal rol yükleme işlevi, yapının yüklemcil ad unsuru tarafından belirlenir. Aynı katkısız eylemle kurulmuş KEY'lerden biri geçişli bir eylem olabilirken, diğeri geçişsiz bir eylem olabilir:

(1) (a) Onu da bu tartışmaya dahil ettik.

(b) Saatlerce dans ettik.

Türkçe'deki katkısız eylemlerin yapıları üzerine yaptığı kapsamlı çalışmasında Tat (2010), katkısız eylemden önce kullanılan yüklemcil adın, katkısız eylemin bir üyesi olmadığını belirttikten sonra *et-* katkısız eylemi ile kurulan KEY'leri bazı sözdizimsel ölçütlere dayanarak gruplandırır. Bir argo sözlüğünün veri tabanı olarak kullanıldığı çalışmada öncelikle belirsiz nesnelere yüklemcil adlar karşılaştırılır ve yüklemcil adların belirsiz nesnelere farklı olarak durum eki alamadıkları belirtilir. Türkçe'de *et-* ile kurulan yapılara bakıldığında bu saptamanın doğru olduğu görülür.

(2) (a) Söylediklerime dikkat etmedi

(b)*Söylediklerime dikkati etmedi.

Ancak burada yüklemcil adın durum eki alamamasının nedeni, yüklemcil adla katkısız eylemin geçişme ve bileşme aşamalarını izleyerek sözlükselleşme sürecine girmiş olmasıdır. Bu katkısız eylemler birer sözlükbirim niteliğindedir. Bu açıdan bakıldığında *şart koş-* ile *dikkat et-* arasında bir fark yoktur. Yani katkısız eylem yapıları sözdizimsel bir yapı oldukları kadar biçimbilimsel bir sözcük oluşum süreci olarak da değerlendirilmelidir. Bu nedenle belirsiz nesnelere konumu ile katkısız eylem yapılarını oluşturan yüklemcil adların karşılaştırılması doğru görünmemektedir. Aynı çalışmada KEY'lerdeki yüklemcil adların bir başka özelliği olarak belirtilen, odak parçacıkları dışında herhangi bir birimle katkısız eylemlerinden ayıramamaları da katkısız eylemlerin biçimbilimsel boyutunu daha net bir biçimde göstermektedir.

(3) a. Ahmet suçunu itiraf etti.

b. Ahmet suçunu itiraf mı etti?

c. *Ahmet itiraf suçunu etti.

Yüklemcil adla katkısız eylemin, odaklama hariç sözdizimsel birlikteliğinin değişmemesi, katkısız eylemin bağımlı biçimbirimlere yakın bir kullanım özelliği olmasından kaynaklanmaktadır.

Belirsiz nesnelere yüklemcil adları karşılaştırırken Tat'ın (2010) kullandığı ölçütlerden biri de yantümceleşmedir. Buna göre belirsiz nesnelere yantümceleşme için uygun olmasına karşın yüklemcil adlar için bu durum söz konusu değildir. Yazar bunun için aşağıdaki örnekleri vermiştir:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

(4) a. Tedbir aldık

b. aldığımız tedbir

(5) (a) rica ettik

(b) *ettiğimiz rica

Yantümceleşme ölçütüne göre (4)'teki *tedbir almak* yapısı bir KEY değildir; dolayısıyla almak eylemi de bir katkısız eylem değildir. Ancak katkılı/katkısız ayrımı, eylemler için ikili bir karşıtlık değil, derecelenmeli bir karşıtlık oluşturur (Uçar, 2010). *Tedbir almak*'taki almak eylemi *yardım etmek*'teki *et-* kadar katkısız olmamakla birlikte, *haber almak*'taki *al-* kadar da katkılı değildir. Kaldı ki, *et-* ile kurulmuş bazı yapıların da yantümceleşmeye uygun olduğu görülmektedir:

(6) a. Yemin ettim

b. ettiğim yemin

Bazı örneklerde de yantümceleşmede katkısız eylemin başta *yap-* olmak üzere başka bir katkısız eylemle değişimi söz konusudur:

(7) a. Ziyaret ettik.

b. yaptığımız ziyaret

c. *ettiğimiz ziyaret

(Tat, 2010)'da belirsiz nesnelere yüklemcil adları ayıran anlamsal bir ölçüt olarak sunulan "bağlama" ölçütü de bazı açılardan sorunludur. Yazar belirsiz nesnelere anlamca ilişkili ya da ilişkisiz diğer adlarla bağlanabileceğini, ancak KEY'lerdeki yüklemcil adların sadece anlamsal olarak ilişkili bağlamalara izin verdiğini belirtir ve aşağıdaki örnekleri verir:

(8) a. Bunu rica ve istirham ederim.

b. *Bunu rica ve teşvik ederim.

Söz konusu ölçüt uygulandığında *istirham etmek* yapısının bir KEY olmadığı sonucuna varılmaktadır. Ancak *teşvik etmek* ile *istirham etmek* arasında (KEY) olmak bakımından herhangi bir fark olduğu söylenemez. Farklılık, bu iki farklı (KEY)'in özneye yüklediği anlamsal rollerden kaynaklanmaktadır. Anlamsal rol kuramına göre *istirham etmek* "birisinden bir şeyi istemek anlamıyla" bir KAYNAK ve bir de KONU rolü yüklerken *teşvik etmek* "birisini bir şeyi yapmak için yüreklendirmek" anlamıyla KONU ve AMAÇ rollerini yüklemektedir.¹ Bu nedenle KEY'lerdeki yüklemcil adlar kendileriyle aynı rol dağıtımına sahip başka bir adla bağlanabilirler. Bir başka deyişle (8b)'deki sorun yazarın belirttiği gibi belirsiz nesne / yüklemcil ad ayrımından değil, bağlanan yüklemcil adların yüklediği anlamsal rollerin birbiri ile örtüşmemesinden kaynaklanmaktadır. (8c)'de anlamsal rol dağıtımı bakımından uyumlu yüklemcil adların bağlanabildiği görülmektedir:

(8) c. Bunu finanse ve teşvik edebilirim.

Tat (2010)'un anlamsal ilişkililik ile kastettiği şeyin *rica ve istirham* örneğinden hareketle yakın ya da eş anlamlılık olduğu anlaşılmaktadır. (8c)'deki *finans* ve *teşvik* sözcüklerinin de anlam açısından ilişkili oldukları söylenebilir, ancak bu ilişki *rica ve istirham* sözcükleri arasındaki kadar yakın bir ilişki değildir.

¹ Anlamsal roller için şu kaynağa bakılabilir: Palmer, Martha vd. (2010). Semantic Role Labeling. USA: Morgan&Claypool Publishers.

Türkçe'de *et-* eyleminin, (9)'da olduğu gibi herhangi bir ad ya da yüklemcil ad olmaksızın kullanımının bazı kalıplaşmış ya da deyimleşmiş yapılar ve (GTS)'de verilen anlamlar dışında hemen hemen hiç görülmemesi, derecesi değişken olmakla birlikte katkısız kullanımın bu eylemin temel niteliği olduğunu göstermektedir:

- (9) (a) Ben sana ne ettim?
 (b) Etme, eyleme !

Ayrıca (9)'daki örneklerde *et-* eyleminin tek başına kullanılmasının bir eksilti örneği sayılabileceğini, yani aslında bu tümcelerde de katkısız eylemle birlikte olan bir ad ya da ad ön-eylemin bulunduğunu söylemek mümkündür.

Tat (2010)'da bu yapılar geçişlilik, yan tümceleşme gibi başka ölçütlerle de gruplara ayrılmıştır. Ancak hem veri tabanının nitelik ve nicelik açısından yeterli olmaması hem de kullanılan ölçütlerin önemli oranda karşı örneklerinin olması nedeniyle *et-* eyleminin Türkçe'deki anlamsal ve biçimbilimsel davranışı yeterince betimlenememiştir.

Bulgular ve Yorum

Gerek kullanım sıklığı gerekse kuramsal olarak tanıma uygunluğu açısından Türkçenin temel katkısız eylemi olduğunu söyleyebileceğimiz *et-* eyleminin biçimbilimeel ve anlamsal işlevlerini belirleyebilmek için ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nün hazırladığı Ulusal Türkçe Derlem kullanılarak bir veri tabanı oluşturulmuştur. ODTÜ Ulusal Türkçe Derlem 1990-2000 yılları arasında kapsayan ve roman, öykü, makale, deneme, gezi, söyleşi, araştırma-inceleme türü yazılı metinlerden oluşan, yaklaşık bir milyon sözcüklük bir derlemdir (Say, 2006). Oluşturulan veri tabanı sadece *et-* ile kurulmuş yapıları içermektedir. Yapıların betimlenmesi için kullanılan örnek tümceler derleme ait değildir.

Derlemede *et-* sözlükbiriminin, eylemsiler de dahil olmak üzere tüm sözcükbiçimleri için sorgulama yapılmış ve bu eylemle kurulmuş birbirinden farklı 489 adet KEY belirlenmiştir. Katkısız eylemin işlev ve özelliklerine geçmeden önce bu KEY'lerin bir bütün olarak iki farklı anlambilimsel görünümünün olduğu belirtilmelidir. Çoğunluğu oluşturan birinci ulamda katkısız eylemle birlikte kullanılan sözlükbirimde herhangi bir anlam değişikliği söz konusu değildir.

- (10) (a) Cüret *et-*
 (b) Devam *et-*
 (c) Beddua *et-*

Bir sözlük girdisi olarak GTS'de de yer alan diğer örneklerde ise ad unsuru anlam değişimine uğramış ve oluşan yapı deyim niteliği kazanmıştır. Ancak deyimleşmenin tüm örneklerde aynı derecede olduğu söylenemez. Örneğin (11a)'da tam bir deyimleşme söz konusu iken (11b)'de bağlamsal çevrenin ve kullanım sıklığının deyimleşmede etkili olduğu söylenebilir:

- (11) (a) gözardı *et-*
 (b) by-pass *et-*

Hem birinci hem de ikinci ulamda yer alan örneklerde *et-* eyleminin katkısız bir kullanımda olduğu görülmektedir. Ayrıca yapının deyimleşmesinde *et-* eyleminin hiç bir etkisi bulunmamaktadır.

Veri tabanı incelendiğinde *et-* eyleminin, birlikte kullanıldığı yüklemcil adla anlamsal ilişkisine bağlı olarak dört farklı işlev yerine getirdiği görülmüştür. Bunların hepsinde yeni bir sözlükbirim ortaya çıktığı için biçimbilimsel süreç temelde aynıdır. Ancak anlamsal ilişkiye bağlı

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/9 Summer 2013

olarak bu sürecin anlam boyutunda farklılıklar görülmektedir. *Et-* eyleminin sıklık sırasına göre söz konusu dört işlevi şunlardır:

1. *Yüklemcil ad + et-* : yüklemcil adın belirttiği eylemi, işi, oluşu gerçekleştirmek (Örnek: *bloke et-, isyan et-, firar et-*)
2. *Yüklemcil ad + et-* : bir şeyi bir durumdan yüklemcil adın belirttiği duruma geçirmek (Örnek: *hasta et-, mecbur et-, rencide et-*)
3. *Yüklemcil ad + et-* : yüklemcil adın belirttiği bir durumu ya da bir duygu durumunu deneyimlemek, yaşamak (Örnek: *rekabet et-, saygısızlık et-, arzu et-*)
4. *Yüklemcil ad+et-* : yüklemcil adın belirttiği söz edimini ya da dilsel üretimi gerçekleştirmek (*murın kırın etmek, sual etmek*)

Bu dört işlev aşağıda anlam, biçim ve sözdizim özellikleri bakımından açıklanmıştır.

Katkısız eylemlerin temel işlevinin, bir ad unsurunu yüklemleştirmek olduğu görülmektedir. *Et-* katkısız eylemi buna uygun olarak temelde alıntı sözcüklerin yüklemleştirilmesi işlevi ile kullanılır. Büyük çoğunluğu Arapça ve Farsça, bir kısmı ise İngilizce ya da Fransızca'dan alınan bu sözcükler, kaynak dilde sözcük türleri ne olursa olsun hedef dilin sözlükçesine ad olarak girerler. Türkçede bu sözcüklerin yüklemleştirilme görevi birincil olarak *et-* eylemine aittir. Bu alıntı sözcükler kaynak dilin sözlükçesinde çoğunlukla eylem ulamında yer almaktadır. (12)'deki KEY'lerin ad unsuru olarak kullanılan Arapça sözcükler bu dilde eylem türündeki sözcüklerdir:

(12) a. feragat et-

b. beyan et-

c. teslim et-

Öztürk (2009) *et-* eylemi ile kullanılan bu alıntı sözcüklerin doğaları gereği yüklemcil olduklarını söyler. Bu yüklemcil adların, hedef dilin sözlükçesinde ad olarak yer almalarına karşın, anlambilimsel özellikleri açısından bakıldığında eylem tanımlı oldukları söylenebilir. *Feragat*, *beyan* ve *teslim* sözcükleri Türkçe'de biçimbilimsel olarak birer addırlar; ancak bu sözcüklerin sözlük tanımlarına bakıldığında bir nesne ya da bir durum olarak değil bir eylem, oluş ya da gerçekleşme olarak tanımlandıkları görülür. Örneğin (12)'deki KEY'leri oluşturan ad unsurları için(GTS) sözlük girdilerindeki tanımlar şöyledir:

Feragat: *isim*. Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme

Beyan: *isim*. Bildirme

Teslim: *isim*. Bir şeyi sahibine verme

Tüm bu tanımlarda, ilgili sözcüğün "ad" türünde olduğu belirtilmesine karşın, tanımın bir eylem tanımı olması, bu sözcüklerin biçimbilimsel olarak ad olmalarına karşın, anlambilimsel olarak eylem olduklarını göstermektedir. Bu durumda *et-* katkısız eyleminin Türkçede, eylem tanımlı alıntı sözcüklerin bu anlambilimsel özelliklerini biçimbilim düzlemine taşımak gibi temel bir işlevinin olduğu söylenebilir. Aynı işlev *akan*, *yardım*, *göç* gibi Türkçe sözcüklerle kullanıldığında da geçerlidir.

Bu anlamsal çerçevede kurulmuş KEY'ler büyük ölçüde türdeş bir görünüm sunmakla birlikte aralarında bazı bakımlardan farklar da bulunmaktadır. Bunların başında *et-* katkısız eyleminin yan tümcede ya da adlaştırma dönüşümünde, yüklemcil adı niteleyen bir eylemsiye dönüşüp dönüşmemesi ve dönüştüğü durumlarda başta *yap-* olmak üzere başka bir eylemle değişimi gelmektedir. Bu iki olasılık aynı zamanda yüklemcil adla katkısız eylemin anlamsal ve sözdizimsel bileşim derecesini de göstermektedir. Yüklemcil adla katkısız eylemin birbirinden

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

ayrılmadığı durumlarda dilbilgisel olmayan sıfat yan tümcelerinin yerine adlaştırma dönüşümü ya da yüklemcil adın tek başına kullanımının dilbilgisel tümceler oluşturabildiği görülmektedir:

- (13) a. Ahmet ailesini çok *ihmal ediyor*.
 b. *Ahmet'in *ettiği* bu *ihmal* ailesini çok üzüyor.
 c. Ahmet'in bu *ihmal* ailesini çok üzüyor.
 d. Ahmet'in ailesini *ihmal etmesine* ailesi çok üzüyor.
 e. Ahmet tarafından *ihmal edilmek*, ailesini çok üzüyor.
 f. Ailesi, Ahmet'in kendilerini *ihmal etmesine* çok üzüyor.

Bu tipteki KEY'lerin büyük çoğunluğu (13b)'de olduğu gibi katkısız eylemin sıfat yan tümcesi kurmasına izin vermemektedir. Ancak bu KEY'lerin içinde bir bölümünün sıfat yan tümcesine dönüşebildiği görülmektedir. Bu durumda *et-* katkısız eylemi yerini başka bir eyleme bırakmakta ve bu eylem çoğunlukla *yap-* eylemi olmaktadır.

- 14 a. Genç çift dün akşam münakaşa etti.
 b. Genç çiftin dün akşam yaptığı münakaşa komşuları rahatsız etti.
 c. Genç çiftin dün akşamki münakaşası komşuları rahatsız etti.

15 a. Doktor, çocuğu uzun uzun muayene etti.
 b. Doktor yaptığı muayene sonucunda çocuğun önemli bir rahatsızlığı olmadığına karar verdi.

- c. Doktor muayene sonucunda çocuğun önemli bir rahatsızlığı olmadığına karar verdi.

- (16) a. Vatandaşlar hırsız polise ihbar etti.
 b. Yapılan bu ihbar sayesinde hırsız hemen yakalandı.
 c. Bu ihbar sayesinde hırsız hemen yakalandı.

Ancak 14(c), 15(c) ve 16(c)'de görüldüğü gibi, aslında bu (KEY)'lerin yantümceleşmesinde *yap-* eyleminin kullanımı zorunlu değildir. O halde 14, 15 ve 16'daki (KEY)'lerin 13'ten farkı sıfat yantümcelerine izin vermesi, ancak eylemsiye dönüşmüş bir katkısız eylemin seçimlik olmasıdır.

Yantümceleşmeye izin veren (KEY)'lerin bir bölümünde ise *yap-* dışında başka eylemlerin de kullanılabildiği görülmektedir. Ancak bu örneklerde kullanılan ve katkılı eylem niteliği taşıyan eylemler aslında başka bir bileşik eyleme ya da deyimine aittir. O halde yantümceleşme olmasına karşın *yap-* eyleminin niteleyici eylemsi olamadığı durumlarda *et-* katkısız eylemi ile bir (KEY) oluşturan yüklemcil adın kurduğu başka bir yapının yantümceleşmesi söz konusudur:

- (17) a. Sınavı kazanmak için çok gayret etti.
 b. *Ettiği gayret sayesinde sınavı kazandı.
 c. Gösterdiği gayret sayesinde sınavı kazandı.

(17c)'deki yan tümcenin *gayret göster-* bileşik eyleminden dönüştüğü görülmektedir. Yantümceleşmeye izin vermeyen bazı (KEY)'lerin yüklemcil adları ile oluşan bileşik eylem ya da deyimler, *et-* eylemi ile kurdukları (KEY) ile yakın anlamlı olmakla birlikte bunlar arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Örneğin yantümceleşmeye izin vermeyen *hayal et-* ile *hayal kur-* arasında böyle bir ilişki vardır. Birincisi geçişli ikincisi geçişsiz olan bu iki yapıdan ikincisi, yantümceleşmeye izin vermektedir; ancak bu yantümce *hayal et-* (KEY)'inin yantümceleşmiş hali

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/9 Summer 2013

değildir. *Hayal et-* için yantümce sadece yüklemcil adın tek başına kullanıldığı ad öbekleri ile olabilmektedir. Ayrıca anlam olarak da *hayal et-* ile *hayal kur-* arasında fark vardır.

- (18) a. Bir an için İstanbul'da olduğunu hayal etti.
 b. *Ettiği bu hayal onu çok rahatlattı.
 c. Bu hayal onu çok rahatlattı.
 d. İstanbul'da olmanın hayalini kurdu.
 e. Kurduğu bu hayal onu rahatlattı.

Bu nedenle *hayal kur-* eylem öbeğinin, *hayal et-* (KEY)'inin yantümcede değişime uğramış hali olduğu söylenemez. *Yap-* dışında başka bir eylem gerektiren yapılarda bu eylemin çoğunlukla *ver-* olduğu görülmektedir. O halde *ver-* eyleminin de Türkçede derecesi *et-*'ten daha düşük olsa da bir katkısız eylem olduğu söylenebilir. Diğer (KEY)'lerde ise yantümcede *yap-* eyleminin eylemsileri kullanılmaktadır. Bu noktada vurgulanması gereken şey, yan tümcede *yap-* eyleminin eylemsileri ile nitelenen yüklemcil adların *yap-* katkısız eylemi ile kurduğu bir (KEY)'in çoğunlukla bulunmamasıdır. Yani birkaç karşı örnek dışında Türkçede *yap-* katkısız eylemi, *et-* katkısız eyleminin yantümcedeki dönüşümü işlevini de görmektedir.

Az sayıda da olsa bazı örneklerde *et-* katkısız eyleminin, sıfat yantümcesinde yüklemcil adı niteleyen bir eylemsi olabildiği görülmektedir.

- (19) a. Ettiği beddua çok ağırdı (<beddua et-)
 b. Ettiğim dualar umarım kabul olur (dua et-)
 c. Ettiği hakaretler yenir yutulur cinsten değildi (hakaret et-)
 d. Telefon mesajıyla ettiği teşekkürü yeterli bulmadım (teşekkür et-)
 e. Ettiği yeminlere uymadı (yemin et-)

Bu özellikteki yapılar anlamsal olarak Tat(2010)'un "söyleme eylemleri" (saying verbs) olarak adlandırdığı ulama dahildir. Tat (2010)'un bir diğer tanı yöntemi olan doğrudan nesne alabilme özelliğinin de (19)'daki eylemler için geçerli olduğu görülmektedir.

- (20) (a) Bu bedduayı etmemeliydin.
 (b) Ahmet en sevdiği duayı etti.

Tat (2010) bu ölçütlere dayanarak yukarıdaki özelliği gösteren yapılarda *et-* eylemininkatkılı kullanıldığını savunmaktadır. Ancak, "söyleme eylemi" niteliği gösteren tüm yapılar için yukarıdaki iki özelliğin geçerli olmadığı görülmektedir. Örneğin aşağıdaki örneklerde *et-* eylemi doğrudan nesne alamadığı gibi, eylemsiye dönüşerek sıfat yan tümcesi de kuramamaktadır:

- (21) a. şikayet et-
 b. *şikayeti et-
 c. *ettiği şikayet
 (22) a. ilan et-
 b. ilanı et-
 c. ettiği ilan

Buradan iki sonuç çıkmaktadır. Birincisi, söyleme eylemlerinin tümü için aynı sözdizimsel davranış örüntüsünden söz edilemez. İkincisi, bir *ad+etmek* yapısının göndergesel olarak bir söz eylemi için kullanılması buradaki *et-* eyleminin katkılı kullanım örneği olduğunu söylemek için yeterli değildir. GTS'de *et-* eylemi için verilen ve söyleme eylemi adlandırmasına uygun düşen "demek, söylemek" anlamı, ilk bakışta Tat'ın (2010) görüşünü destekler niteliktedir. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta vardır. GTS'nin verdiği tanımlara uygun olarak kullanılan *et-* eylemi, "bir işi yapmak" dışındaki tüm kullanımlarında "tek başına" kullanılmaktadır. Bir başka deyişle, sözlük anlamıyla kullandığında, katkılı kullanım özelliği gösteren *et-* eylemi, başka bir sözlükbirime gereksinim duymamaktadır. Kaldı ki GTS'nin "demek, söylemek" anlamı için verdiği tanık tümce de bunu doğrulamaktadır:

"Emrah eder düştüm dile / bülbül figan eder güle"

Bu örnekte "demek, söylemek" anlamındaki *et-* eylemi *eder* kullanımında görülmektedir. *Figan et-* yapısının aynı örnekte yer alması bu noktada yanıltıcı olmamalıdır. O halde *yemin et-*, *hakaret et-*, *dua et-*, *beddua et-* gibi yapıların da birer katkısız eylem yapısı oldukları, ancak bu yapılarıdaki *et-* eyleminin, örneğin *tasdik et-* yapısında olduğundan "daha katkılı" olduğunu söylemek gerekmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi GTS'de *et-* eyleminin birinci anlamı "bir işi yapmak" olarak verilmiştir ve bu anlam, eylemin dokuz anlamından biridir. Eğer bu dokuz anlamdan herhangi birine uygun düşen bir kullanım "katkılı" kabul edilecekse, *et-* eyleminin hangi durumda katkısız eylem yapısı oluşturacağı konusunda bir belirsizlik ortaya çıkar.

Ancak bu örneklerde yantümcede kullanılan eylemsinin bir değişim sonucunda mı kullanıldığı yoksa başka bir bileşik eylem ya da deyimden yantümceleşmesi mi olduğu net değildir. Bunun en açık örneği *etki et-* eyleminde görülmektedir. Veri tabanı oluşturmak için kullanılan derlemde, yantümcede *etki* sözcüğünü nitelemek için *yap-* dışında *yarat-*, *bırak-*, *göster-* ve *uyandır-* eylemlerinin eylemsi olarak kullanıldığı görülmüştür.

(23) a. Çabasının ürününün yarattığı etkiyi mutlulukla izliyordu.

b. Duyduğum kokunun bende bıraktığı etki çok büyüktü.

c. Sözlerinin dinleyiciler üzerinde uyandırdığı etkinin farkında değildi.

İlk bakışta deyimleşmiş olan *etki yarat-*, *etki bırak-*, *etki uyandır-* bileşik eylemlerinin yantümceleşmiş örnekleri olduğu söylenebilecek olan (23)'teki örnekler için bu yargıya varmanın önünde bir engel bulunmaktadır. Bunlar, aynı zamanda *etki et-* eyleminin de yantümceleşmesi olabilir. Çünkü *etki et-* KEY'indeki *et-* katkısız eylemi yantümcede *etki* sözcüğünü niteleyen bir eylemsi olamamakta, bunun yerine ya *etki* sözcüğü tek başına kullanılmakta ya da *yap-* eyleminin eylemsileri ile nitelenmektedir.

(24) a Aldığım ilaç hemen etki etti.

b. *İlacın ettiği etki sayesinde başımın ağrısı hemen geçti.

c. İlacın etkisiyle başımın ağrısı hemen geçti.

d. İlacın yaptığı etkiyle başımın ağrısı hemen geçti.

Anlam özellikleri açısından bakıldığında birinci tip anlam çerçevesi içindeki (KEY)'lerin özne konumuna EDİCİ rolünü yüklediği görülmektedir.

(25) a. Müzik festivalini ünlü bir banka finanse etti.

b. Yolda genç bir kadını gasp ettiler.

c. Tüm yaşamını bize hikaye etti.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

d. Büyük bir kalabalığa hitap etti.

Bu tipteki KEY'ler bir bütün olarak geçişli ya da geçişsiz olabilmektedir. (25)'teki tüm örneklerin geçişli olmasına karşın (26)'da geçişsiz yapılar görülmektedir:

(26) a. Seninle iftihar ediyorum.

b. Söylememek için inat etti.

c. Dernekteki görevinden istifa etti.

Et- katkısız eyleminin Türkçedeki ikinci işlevi ad ya da sıfat türü bir sözcüğün bir durum değişimi ifade edecek biçimde kullanılmasını sağlamaktadır. Bu yapıdaki KEY'lerin ad bileşeni, *et-* katkısız eylemi ile eylemleştirilmiş bir duruma gönderimde bulunur ve ilgili yapı genellikle geçişli bir eylem oluşturur:

(27) a. Ufak şeyleri kendine dert ediyor.

b. Onu bu yıl emekli ettiler.

c. Yaşanan olaylar herkesi huzursuz etti.

(27)'deki geçişli eylem olan KEY'lerde özneye EDİCİ rolü yüklenmekte, ancak tümcedeki belirtili nesne ETKİLENEN rolünü yüklenmektedir. Tümcenin bu anlamsal rol özelliği, belirtili nesnenin özne konumuna geçtiği tümcelerde aynı ad unsurunun bu kez *ol-* katkısız eylemi ile kurduğu KEY'leri üretmektedir.

(28) a. Ufak şeyler kendisine dert oluyor.

b. O, bu yıl emekli oldu.

c. Herkes yaşanan olaylardan huzursuz oldu.

Biçimbilimsel açıdan bakıldığında, bu anlamsal işlevle kullanılan *-et* eylemi addan eylem türeten eklere benzer bir görünüm sunmaktadır. Birinci işlevdeki yüklemcil adın biçimsel olarak ad, anlamsal olarak eylem olmasına karşın, ikinci işlevdeki *et-* eylemi hem biçimsel hem de anlamsal olarak ad türündedir ve *et-* katkısız eylemi sözlüksel ulam değiştirme işleviyle kullanılmaktadır. Katkısız eylem yapılarındaki ad unsuru için kullanılan “yüklemcil ad” teriminin bu işlev için uygun görünmemesine karşın, *et-* eyleminin bu işlevinin de bir katkısız eylem yapısı ürettiği belirtilmelidir. İşlevler arasındaki farklılık oluşan sözlükbirimin anlamsal özelliklerine dayanmaktadır. Biçimbilimsel ve sözdizimsel özellikler bakımından işlevler arasında ayırt edici bir farklılık bulunmamaktadır. İkinci işlevle kullanıldığında *et-* eyleminin yan tümcede başka bir katkısız eyleme dönüşmediği, yan tümcede kendisinin de bir eylemsi olarak kullanılmadığı görülmüştür. Sadece çatı değiştirimi söz konusu olduğunda *et-/ol-* eylemleri arasında bir değişim görülmektedir.

Diğer iki işleve göre sıklığı en az olan üçüncü işlevde, *et-* katkısız eyleminin oluşturduğu KEY'in yüklem olduğu tümcede özneye DENEYİMCİ rolü yüklenmektedir:

(29) a. Uzun bir tatile çıkmayı arzu ediyorum.

b. Bunu yapmaya cesaret edemem

c. Seni bulamayınca endişe ettim.

d. Bu işin nereye varacağımı merak ediyorum.

e. Müthiş bir olaya tanıklık ettik.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

(29a-d)'de KEY'in bir duygu durumunun özne tarafından deneyimlenmesini, (29e)'de ise bir olayın deneyimlenmesini bildirdiği görülmektedir. İkinci işlevde olduğu gibi burada da katkısız eylemden önceki ad unsuru hem biçimsel hem de anlamsal olarak ad türündedir ve bu ad genellikle bir duygu ya da bir yaşantıya gönderimde bulunmaktadır.

Et- katkısız eyleminin dördüncü işlevi, göndergesi bir söz edimi olan yüklemcil adla birlikte bu edimi gerçekleştirme anlamında yapılar üretmektir. Söz konusu edim bazı örneklerde bu edimi gerçekleştirirken kullanılan söz dizisiyle adlandırılmaktadır:

Buyur et-

Mırın kırın et-

Veryansın et-

Bu kullanımda *et-* eylemi “demek” anlamıyla kullanılıyor gibi görünmektedir. Bu anlam GTS'nin verdiği anlamlardan biridir; ancak bu, eylem tek başına kullanıldığında geçerlidir. Bu örneklerdeki ad unsuru, sözle gerçekleştirilen bir eylemin adı ve katkısız eylem yapısının yüklemcil adı durumundadır. Bununla birlikte *buyur etmek* ediminin gerçekleşmesi için *buyur* sözcüğünün kullanılması zorunlu değildir. Aynı şey *mırın kırın etmek* ve *veryansın etmek* örneklerinde de geçerlidir. Bu ifadeler, söz konusu edim gerçekleştirilirken en çok kullanılan sözler ya da seslerdir ve zaman içinde eylemin adı durumuna gelmişlerdir. Diğer örneklerde ise yüklemcil ad, söz edimi sırasında kullanılmayan bir sözcüktür; bir bakıma üst anlamlı bir adlandırma niteliğindedir.

Küfür et-

Şaka et-

Katkısız eylemin bu gibi örneklerdeki işlevi, birinci ve ikinci işleve benzese de yüklemcil adın anlam özellikleri bakımından onlardan ayrılmaktadır.

Veri tabanında, yukarıda sıralanan dört işlevin dışında *et-* katkısız eyleminin anlam açısından değişik işlevlerde de kullanıldığı görülmektedir. Sıklıkları az olduğu için temel işlev olarak değerlendirilmeyen bu kullanımlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Biçimsel ve anlamsal açıdan ad türü bir sözcüğün eylemleştirilmesi: *ateş et-*, *akıl et-*, *baş et-* *kahvaltı et-*, *telefon et-*,
2. Katkı derecesi daha yüksek bir eylemin ya da bir yardımcı eylemin yerine kullanılması: *haber et-* (<*haber ver-*>), *oyun et-*(*oyun oyna-*)
3. Yansıma sözcüklerle kullanılarak bir eylemin adlandırılması: *pır pır et-*

Sonuç

Bu çalışmada, Türkçede, tek başına anlamsal içerikten ve sözdizimsel üye yapısından yoksun olduğu için alanyazında katkısız eylem olarak adlandırılan ve yüklemcil adlarla birlikte katkısız eylem yapısı kuran *et-* eylemi söz konusu edilmiştir. Anlamsal, biçimsel ve sözdizimsel özellikleri bakımından katkısız eylem tanımına uyan bu eylemin Türkçede oluşturduğu katkısız eylem yapıları, yapının anlamsal özellikleri bakımından incelenmiş ve katkısız eylemin başlıca işlevleri belirlenmiştir. ODTÜ Ulusal Türkçe Derlem kullanılarak oluşturulan veri tabanında *et-* eylemi kurulmuş 489 adet (KEY) bulunmakta ve bu yapılarda *et-* eyleminin yüklemcil adın belirttiği eylemi, işi oluşu gerçekleştirmek, bir şeyi bir durumdan başka bir duruma geçirmek ve bir duygu durumunu ya da bir yaşantıyı deneyimlemek; bir söz edimini gerçekleştirmek anlamında yapılar üretmek üzere 4 temel işlev yerine getirdiği görülmüştür. Eylemin, sıklığı az diğer işlevleri ile birlikte derlem içindeki sayısal ve oransal dağılımı şöyledir:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

Birinci işlev: 304 örnek (%62,16)

İkinci işlev: 105 örnek (%21,47)

Üçüncü işlev: 53 örnek (%10,8)

Dördüncü işlev: 13 örnek (%2,65)

Diğer işlevler: 14 örnek (%2,86)

Bu dağılıma göre *et-* eyleminin Türkçedeki en yaygın işlevi, çoğunluğu alıntı olan ve anlam açısından eylem tanımlı olan sözcüklerin bu özelliğini biçimbilim düzlemine taşımaktır. İkinci işlevle kullanıldığında *et-* eylemi biçimbilim düzleminde değil, anlamsal ve sözlüksel düzlemde rol oynamaktadır. Bir şeyin durum değişimini anlatmak üzere kurulan (KEY)'lerde *et-* eylemi, ad unsurunun gönderimde bulunduğu duruma geçiş eylemi olarak kullanılmaktadır. Birinci işleve yakın olan üçüncü işlevde ise göndergesi çoğunlukla bir duygu, duyuş ya da durum olan bir adla birlikte kullanılan *et-* eylemi, bu göndergenin özne tarafından deneyimlenmesi anlamında (KEY)'ler üretmektedir. Söz edimleri ile birlikte kullanılarak bu söz ediminin "edim" boyutunu bildirmesi *et-* eyleminin sıklığı en düşük temel işlevlerindedir.

Bu çalışma *et-* eyleminin sözlüksel işlevlerini belirlemeye yöneliktir. Ancak eylemin birinci işlevdeki kullanımı, onun sözdizimsel ve sözlüksel davranış özellikleri hakkında da bilgiler vermekte ve bu bilgiler anlamsal işlevin açıklanmasında önem taşımaktadır. Bu nedenle birinci işlevin açıklaması yapılırken katkısız eylem değişimi, yantümceleşme ve anlamsal rol dağıtımı gibi nitelikler de söz konusu edilmiştir. Özellikle katkısız eylemler arasındaki derecelenme, yan tümce dönüşümünde ve sözlüksel olarak katkısız eylem değişimi gibi konular bundan sonraki çalışmalarda başlı başına ele alınabilecek ilgi çekici görünümeler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- BALKIZ, Öztürk (2009). "Incorporating Agents" *Lingua*, 119, 334-358
- BRUGMAN, Claudia (2001). "Light Verbs and Polysemy" *Language Sciences* 23, 551-578
- GHOLAMHOSSEIN, Karimi Doostan (2005). "Light Verbs and Structural Case". *Lingua* 115, 1737-1756
- HANKS, Patrick vd.(2006). "German Light Verb Constructions in Corpora and Dictionaries" *International Journal of Lexicography*, Vol. 19 No. 4, 439-457
- KEARNS, Kate (2002). "Light Verbs in English" <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.132.29&rep=rep1&type=pdf> (E.T. 12.09.2013)
- MAOUENE, Josita (2011). "Object associations of early-learned light and heavy English verbs" *First Language*, 31(1), 109-132.
- SAY, Bilge (2006). "Türkçe İçin Bir Derlem Geliştirme Çalışması" *Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalıştayı Bildirileri*. Ankara: TDK, 81-89
- STEVENSON, Suzanne vd.(2004). "Statistical Measures of the Semi-Productivity of Light Verb Constructions" *Proceedings of the Workshop on Multiword Expressions: Integrating Processing*, 1-8
- SUBAŞI UZUN, Leyla (1991). "Deyimleşme ve Türkçe'de Deyimleşme Dereceleri" *Dilbilim Araştırmaları*, 1991, 25-39

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

TAT, Deniz (2010). "The composition of a complex verb in Turkish". Unpublished manuscript, University of Arizona

UÇAR, Aygöl (2010). "Light Verbs Constructions in Turkish Dictionaires: Are They Submeanings of Polysemous Verbs?" Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi, Journal of Linguistics and Literature, 7:1, 1-17

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

